

Halk Sağlığı Gözünden Bir Kongre ve tesisi

Dr. Yeřim YASIN

e-posta: YESIM.YASIN@acibadem.edu.tr

Acibadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Bir Toraks Kongresi daha geride kaldı. Ve ben bu sefer farklı bir enerjiyle oturdum ekran başına. İlk kez kongre izlenimlerimi yazacağım. Hem de bir halk sağlıklığı gözünden...

Heyecanlıyım.

Vakit kaybetmeden başlamak lazım. Sizi bekletmek olmaz.

Geçenlerde iç konuşmalarımın birinde kendime “akademik hayatta seni gerçekten en çok ne (neler) heyecanlandırıyor” diye sordum. Yanıtım net oldu: Toraks Kongreleri. İnanması zor değil, değil mi? Bu yazıyı yazdığım mecra Toraks Bülteni ve siz de řu anda onu okuyorsunuz. Dolayısıyla çoğunuz zaten böyle düşünüyor ve beni gayet iyi anlıyorsunuz.

Bu yazıda, kongre izlenimlerim üzerinden bunun nedenlerini anlatmaya çalışacağım. Aslında işim kolay anlayacağınız.

Neredeyse 10 yıldır öncelikle tüberküloz, ardından kot kumlama işçileri özelinde silikozis ile göğüs hastalıklarına infiltrate olmuş bir halk sağlıklığı olarak Türk Toraks Derneęi ile ilk kez 2009’da 12. Yıllık Kongre’de tanıştım. O zamandan beri olabildiğince yakından izlemeye çalışıyorum.

Bugün dernek, kuruluşunun 25. yılında ve 20. yıllık kongresini gerçekleştirdi. Türkiye gibi ülkelerde bu sıra dışı bir serüven ve derneğin geldiği nokta sivil toplum açısından örnek bir başarı öyküsü.

Bu başarı kuşkusuz kongrelere de yansıyor. Her yıl aylar öncesinden nefesler tutuluyor, kongre için gün sayılıyor. Geri sayım derneğin web sitesinden takip edilebiliyor. Ancak bu, basit bir bilgisayar yazılımı ya da standart bir teknik uygulamadan ibaret bir şey değil. Çalışırken aralarda göz atılan, önce birkaç hafta, sonra birkaç gün kaldığı görülünce mutluluk dozunun giderek arttığı heyecan dolu bir bekleyiş aslında...

Son günler daha uzun geçse de beklenen an geliyor; posterler basılıyor, sunumların yüklü olduğu taşınabilir bellekler çantalardaki yerlerini alıyor, valizler kapatılıyor ve ülkenin dört bir yanından dernek üyeleri kongre otellerine akmaya başlıyor. Kongre başlangıcından hemen önce ve bitiminden haftalar sonrasına kadar her yer toraks renklerine boyanıyor. Fotoęraf albümleri dolup taşıyor. Birbiriyle “aynı gökyüzünü solumaktan”

mutluluk duyan bir sürü insan birbirine sarılıyor, içtenlikle kucaklaşıyor.

Peki, neden bu kadar heyecan duyuluyor? Bilimsel içeriğin doyurucu olmasından veya pulmoner sistem hastalıklarına dair son gelişmelerin dünya ile eş zamanlı paylaşılmasından mı? İncelikle ayarlanmış program akışlarından ya da konusunda en yetkin bilim insanlarının orada yer almalarından mı? Bilimsel çitanın yüksekliği mi neden? Elbette evet. Bunlar önemli. Bunlar gerekli. Peki, bunlar gerek sebepler de, aynı zamanda yeter sebepler mi? Bence değil. Aslında buradaki "bilimsel peri masalı"nın özü, aynı göğüs hastalıklarındaki arka planlar gibi çok bileşenli.

Öyleyse nedir işin sırrı?

En önemlisi, sadece göğüs hastalıklarının değil "göğsünüzü sıkıştıran" her konunun kendine bir oturumda yer bulabilmesi. Daha 1800'lü yılların ortalarında Virchow'un söylediği gibi tıbbın aslında "bir sosyal bilim" olduğuna işaret eden somut bir örnek Toraks Kongreleri. Yaşadığı toplumun sorunlarına, acılarına, dert ettiklerine duyarlı; düşünen, sorgulayan, itaat değil itiraz eden, vicdanlı ve toplumsal refleksleri güçlü bir örgütün kongresi. O nedenle bir oturumda idiyopatik interstisyel pnömoniler tartışılırken diğer oturumda erkek şiddetinin durdurulamayan yükselişine tanık olunabiliyor; bir salonda akciğer kanserinde immünoterapinin rolü konuşulurken, diğer salonda savaş, terör, göç gibi olağanüstü koşullarda hekimlik masaya yatırılabilir; çok ilaca dirençli tüberkülozda kısaltılmış tedavi rejimlerinin, aşırı yoksullukla mücadele programlarından çok da ayrı değerlendirilemeyeceği belirtilebiliyor kurslardan birinde. Göğüs hastalıklarına gönül vermiş bir halk sağlıkçı için bundan daha zengin (zenginleştirici) bir içerik, bundan daha heyecan verici bir deneyim olabilir mi? Hem de her yıl, en az bir doz.

Çok mu pembe oldu yazının tonu? Peki, olmasın. Size küçük bir hayal kırıklığı da yazayım öyleyse.

Bu yıl, araştırmacı olarak içinde bulunduğum iki sözlü bildiri de ödül aldı (büyük mutluluk; son gün Arzu Hoca'dan daha çok sahneye çıkmanın zevkini de tattım hem). Bu ödüllerden biri, Suriyeli hekim ve diğer sağlık çalışanları ile ilgili kalitatif bir çalışmanın ilk verilerini paylaşan sunumumuza verildi. Çalışmayı altıncı sınıf öğrencimiz aktardı ve başarılı sunumu salondan çok alkış aldı. Bu esnada arkada oturan bir dinleyici şaşkın, hatta yer yer sarsılmış bir tonda şunları söyledi "... ama koca sunumda tek bir sayı, bir tanecik rakam bile vermedi. Bu nasıl bilimsel bir çalışma olabilir ki? "Sanırım bu yılki kongre ile ilgili unutamayacağım bir anekdot. Elbette kongreler, en önemli öğrenme süreçleri. Söz edilen katılımcının, bilimsel bir çalışmanın sayıları kullanmadan da yapılabileceğini, sunumdan makul bir süre sonra öğrenmiş olduğunu umuyorum (gelecek yılın kongre düzenleme ekibine de buradan bir mesaj vermiş olayım).

Unutamayacağım diğer anekdot da çok sevgili bir dostumdan. Kendisi bu yılki kongreye çok emek verdi, çok yoruldu, görünmez bir el gibi hep "şimdi ve orada" oldu. Üstelik bunları müthiş bir enerji ve yüzünde kocaman bir gülümseme ile yaptı. Her şey bitip eve döndüğünde, şunları yazdı "TTD benim için, çok şey borçlu olduğum okuldur, kitaplarda yazmayan öğrenildiği; ailedir, sıcaklığının hissedildiği; topraktır, emeğin taçlandırıldığı... Resimlerle aktarmaya çalışsam da bilmeyen nasıl anlayabilir bir 'derneğin' bu kadar çok sevebileceğini?"

İşte Toraks Kongresi, bunları kaleme alırtabilen ve bir "persona"sı varmışçasına sevebilen bir derneğin kongresidir. Tam da bu yüzden, bu derneğe ve yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen bu topraklara ve bu insanlara gönül verenler için göğüsleri kabartan derin bir nefestir. Toraks Kongresi aynı gökyüzünü paylaşanlar için bir teneffüştür. Onun için bu kadar farklı, renkli ve özeldir.

Bu yıl da öyleydi.

Yeni bir teneffüs zinde bulunana dek...

Bir yıl göz açıp kapayıncaya kadar geçecek.